

Algılanan Empatik Öz-Yeterlik ve Sosyal Öz-Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Algılanan Empatik Öz-Yeterlik ve Sosyal Öz-Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16761>

Özet

Algılanan Empatik Öz-Yeterlik ve Sosyal Öz-Yeterlik Ölçeği, bireylerin sosyal ve duygusal bağlanımlarda kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini ölçmek üzere geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, orijinal formunun Türkçe'ye uyarlanmasıyla oluşturulmuştur. Temelde iki farklı ancak ilişkili psikolojik yapıyı, yani empatik öz-yeterlik ve sosyal öz-yeterlik düzeylerini değerlendirir. Toplam 11 maddeden oluşan bu araç, sosyal etkileşimlerde beklentisini ve duygusal anlayış kapasitesini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Empatik öz-yeterlik, sosyal öz-yeterlik, empati, uyarlama, geçerlik, güvenilirlik, psikolojik iyi olma, öz-saygı.

Yazarlar

Ahmet Akın, Mustafa Başören

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin sosyal ve duygusal durumları anlamaya ve bu durumlara uygun tepkiler verme yeteneklerine dair inançları, yani algıladıkları öz-yeterlik düzeylerini belirlemektir. Bu araç, özellikle sosyal beceriler ve duygusal zeka alanlarında bireysel farklılıkları tespit etmek için tasarlanmıştır.

Türkçe uyarlama çalışması (Akın & Başören, 2015), ölçeğin kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir şekilde Türkiye örneğinde kullanılabilmesini sağlayarak amaçlanmıştır. Bu sayede, eğitim ve klinik psikoloji alanlarında empati ve sosyal yeterlik inançlarının ölçülmesine olanak tanınmıştır.

Yapı

Ölçek, Bandura'nın sosyal bilişsel teori çerçevesinde ele alınmış, sosyal etkileşimlerdeki yeterlik algısını ölçmektedir. Ölçek, iki temel alt boyuttan oluşmaktadır:

Algılanan Empatik Öz-Yeterlik: Bireyin, başkalarının duygularını, düşüncelerini ve bakış açılarını doğru bir şekilde anlamaya ve bunlara uygun tepki verme kapasitesine olan inancını ölçen 6 maddeden oluşur.

Algılanan Sosyal Öz-Yeterlik: Bireyin sosyal ortamlarda etkili bir şekilde iletişim kurma, yeni ilişkiler kurma ve sosyal zorluklarla başa çıkma becerisine dair inancını değerlendiren 5 maddeden oluşur.

Geçerlik

Algılanan Empatik Öz-Yeterlik ve Sosyal Öz-Yeterlik Ölçeği'nin yapı geçerliğini incelemek amacıyla açılmaya çalışılan faktör analizi uygulanmıştır. Analiz öncesinde örneklem uygunluğu (sampling adequacy) ve Barlett Sphericity testleri yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğu için kritik kabul edilen KMO katsayısı .91 olarak bulunmuştur.

Bu yüksek KMO değeri, veri setinin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Barlett Sphericity testi χ^2 değeri 1157.461 ($p < .001$) olarak istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar, ölçek maddelerine verilen cevapların faktörlenebileceğini ve ölçeğin yapısal geçerliğe sahip olduğunu güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Uyum geçerliği (Convergent Validity) çalışmaları, empatik öz-yeterlik ile genel empati düzeyi ($r = .53$) ve sosyal öz-yeterlik ile enerji-dönüklük ($r = .57$) arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Bu korelasyonlar, ölçeğin teorik olarak ilgili olduğu yapılarla beklenen yönde ilişki kurduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach alfa katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Orijinal çalışmalarda (İtalyan, Amerikan ve Bolivyalı örneklem) iç tutarlılık katsayıları .66 ile .81 arasında değişmektedir, bu da ölçeğin farklı kültürel bağlamlarda kabul edilebilir düzeyde tutarlı olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, empatik öz-yeterlik ve sosyal öz-yeterlik alt boyutlarının, psikolojik iyi olma (sırasıyla; $r = .23$ ve $r = .44$), aktif başa çıkma (sırasıyla; $r = .22$ ve $r = .31$), duygusal destek (sırasıyla; $r = .22$ ve $r = .16$) ve öz-saygı (sırasıyla; $r = .12$ ve $r = .33$) gibi önemli psikososyal yapılarla pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, ölçeğin ölçtüğü yeterlik inançlarının genel psikolojik uyumla ilişkili olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan açılmaya çalışılan faktör analizinde, ölçeğin iki alt boyutta toplandığı görülmüştür: Algılanan Empatik Öz-yeterlik (6 madde) ve Algılanan Sosyal Öz-yeterlik (5 madde). Bu sonuç, ölçeğin orijinal yapılarına uygun olduğunu göstermektedir.

Faktör analizinin ön koşulları olan KMO (.91) ve Barlett testi ($p < .001$) sonuçlarının yüksek düzeyde uygun çıkması, iki faktörlü yapının istatistiksel olarak sağlam olduğunu ve ölçek maddelerinin faktör yüklerinin yeterli olduğunu kanıtlamaktadır.

Ölçüm Aracı

Test Type: Uyarlama

Format: 2 alt boyut ve 11 madde içeren kendini değerlendirme ölçeği.

Language Available: Türkçe. Orijinali İtalyanca ve İngilizceye uyarlanmıştır.

Population Group: Yetişkinler ve Ergenler.

Age Group: Genç Yetişkinlik (Uyarlama çalışması üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır).

Population Details: Türkiye örnekleme (Yükseköğretim öğrencileri).

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır (1= hiç uygun değil - 5= tamamen uygun).

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlik, sosyal yeterlik, duygusal yeterlik, psikolojik ölçüm, Cronbach alfa, Likert ölçeği, uyum geçerliliği.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr (Sorumlu Yazar: Ahmet Akın)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması 2015 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Ahmet Akın ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Orijinal makale (Akın & Başören, 2015) Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayınlanmıştır ve erişime açıktır. Makalenin dijital nesne tanımlayıcısı (DOI) şudur: <http://dx.doi.org/10.14686/buefad.v4i2.1082000235>

Ölçeğin orijinal PDF formu şuradan indirilebilir: [algılanan-empatik-oz-yeterlik-ve-sosyal-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf](http://www.tr-scales.arabpsychology.com/algılanan-empatik-oz-yeterlik-ve-sosyal-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Akın, A. ve Baören, M. (2015). Algılanan Empatik Öz-Yeterlik ve Sosyal Öz-Yeterlik Ölçeği' nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 603-610. <http://dx.doi.org/10.14686/buefad.v4i2.1082000235>

Büyüköztürk, ?. (2004). Veri analizi el kitabı. Pegem A Yayınları.

Algılanan Empatik Öz-Yeterlik ve Sosyal Öz-Yeterlik Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek toplam 11 maddeden oluşmaktadır ve 5'li Likert tipi derecelendirme ile yanıtlanmaktadır (1= hiç uygun değil - 5= tamamen uygun).

Algılanan Empatik Öz-yeterlik (6 m)

Algılanan Sosyal Öz-yeterlik (5 m)

Maddelerin tam metnine erişim, Akın ve Baören (2015) referanslı akademik makale aracılığıyla sağlanabilir.